

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Za sporazum.

Naši 4 zastopniki so prinesli iz Zidanega mosta precej dobre volje. skoro bi lahko rekli, da so prepričani o uspehu začetne akcije. Mariborčani so baje pokazali, da si sporazuma odkritosrčno žele. Sklepi so sicer stilizirani precej nejasno, pa tega so se na konferenci vsi zavedali in je posebno sodr. Bahun to izjavil, češ, da se od ročnih delavcev ne more pričakovati, da bi znali v kratki obliki izraziti točno vse, kar se je reklo in mislilo.

Iz vseh točk žari odločna volja po enotnem kongresu, čigar sklepi morajo veljati za vse enako. po enotnem tisku, ki morajo zanj delati vsi in proti osebnostim ter osebnim napadom, ki morajo brezpogojno prenehati. Da ne bo tega kdo napačno razumel, bodi povedano, da s tem nikakor ni kršeno stališče javnosti, niti se ne zahteva, da bi o organiziranih članih ne smel razpravljati tudi tisk, če zagreše kaj takega, kar bi stranki škodovalo — toda treba je povedati točno, kaj so zagrešili ne pa jih pavšalno blatiti. Le eden izmed udeležencev je nastopil proti načelu javnosti, ko se je pa vprašanje pojasnilo, se je tudi on strinjal z nazorom vseh drugih.

Mnogim izmed naših najboljših se bo zdela nesprejemljiva posebno prva točka — toda to le na prvi mah. Njena misel ni v nasprotovanju proti pravilniku, temveč v zedinjenju. Če bi se zaradi pravilnika imeli raziti bomo rajši dogovarjali se o njem toliko časa, dokler ne najdemo za to ali ono sporno določbo boljše določbe. Sicer pa ni sporna nobena točka razen § 6. Pa tudi o tej točki so Mariborčani izjavili, da neka določba mora biti; prepričani smo, da bo javna diskusija o

tej točki prav lahko sezidala tisti most, ki je potreben med nami, ali boljše, zaslula tisti plitki jarek nejasnosti, ki nas še loči.

Seveda počakati moramo na sklepe odgovornih odborov. Ti bodo imeli posebno mnogo posla s formalnostmi, na katere je konferenca v Zidanem mostu pozabila. Če ostane glede organizacijskega aparata vse pri starem, bomo imeli na kongresu delegate, ki se ne bodo čutili enakopravne, ker bodo eni izvoljeni na temelju našega strogega reda, eni pa bodo zastopali bolj popustljive organizacije. Jasnno je, da imajo popustljive organizacije lahko več članov nego stroge, posebno še če je pri njih prispevek manjši: v Mariboru 1 Din, pri pokrajinski organizaciji SSJ pa 2 Din. Po vrhu pa plačujejo v Mariboru progresivni davek samo tisti, ki hočejo, pri nas pa je uveden za vse. Mi objavljamo vse organizacije, ki so obračunale in za koliko članov so obračunale, tako, da nas ves svet lahko kontrolira, zato mi nikakor ne moremo lagati in za redne organizacije priznati tiste, ki se bodo šele jutri spomnile in obračunale za lansko leto ali pa kar za dve leti skupaj — v Mariboru so pa lahko tako popustljivi in nihče bi jim ne mogel šteti v zlo te popustljivosti nasprotno, vsi moramo biti veseli, kadar zvemo, da se je v tem ali onem kraju proletarijat zopet spomnil tudi na svoje politične dolžnosti in požrtvovalno doplačal vse prispevke za nazaj.

Tudi druge težave so, ki bomo še pisali o njih in zavedamo se, da bodo imeli odgovorni odbori mnogo dela, da najdejo način resničnega zedinjenja. Vendar — če je resnična dobra volja, ne smemo dvomiti o uspehu. Proletariat je premagal že

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

drugačne težave, pa bo premagal tudi to. Le pridno naj delajo vsi tisti, ki čutijo potrebo zedinjenja! V delu je rešev in zmaga.

SKLEPI ZEDINJEVALNE KONFERENCE V ZIDANEM MOSTU 22. APRILA 1923.

1. Pokrajinski pravilnik se ne vzdržuje v celoti, ako bi bil ovira zedinjenju stranke. Pridrzujejo se pa vse sporne točke v odločitvah pokrajinskemu zboru, katerega sklepi veljajo kot predlogi za glavni strankin zbor.

2. Eventualna razdelitev Slovenije v dve oblasti, ne sme biti vzrok spora in ne more biti v tem vprašanju nobenih načelnih nasprotstev. Prepušča pa se tozadevnemu odločitvu pokrajinskemu strankinemu zboru. Delokrog oblasti, ako se ustanove, naj določi pokrajinski strankin zbor.

Posebni predpisi naj si posamezna okrožja ne pridržujejo.

3. Strankin pokrajinski zbor naj določi, ali naj izhaja še nadalje dnevnik, in sicer ne da bi se morala za njega vzdrževanje porabljati vsa strankina denarna sredstva.

Sicer naj se pa izdaja list trikrat tedensko po možnosti na 8 straneh. Poleg tega naj se izdaja tednik za člane KDZ.

Kje naj list izhaja in ime lista naj tudi določi pokrajinski zbor.

Konferenca se izreka za čimprejšnje sklicanje pokrajinskega zbora v Celje.

Do strankinega zbora ostane vse pri starem. Z osebnimi napadi se mora od danes naprej brezpogojno prenehati v strankinem tisku in na shodih.

Zidani most, 22. aprila 1923.

Pastorek I. r., Thaler I. r., Rinaldo I. r.,

Verbančič I. r., Lapuh I. r., Bahun I. r.,

Jordan I. r., Ozmeč I. r.

MILENIN:

Tone Seliškar: Trbovlje.

(Dalje.)

Tako bi lahko našteali sto in sto pesmi, ki imajo slično obličje, če jih razdelimo po sestavnih delih in pomislimo, kaj je pesnik pravzaprav hotel povedati. Značilno za pretežno večino naših, vsaj liričnih pesnikov, izvzemši one maloštevilne, ki so mojstri besede in misli, je to, da brenkajo po navadi stalno na isto struno. Ljubezen — najbolj prikladna je seveda nesrečna, ki razpraska vso dušo — je pri njih os kolesa, okrog katere se sučejo vse druge manj vredne in zato tudi manj oprevane duševne zaznave. Splošno pa je duša, čut, čustvo ali kakor pač hočemo imenovati oni del človeškega notranjega življenja, ki ga ni mogoče zamenjati z razumom, ker si pogosto celo nasprotujeta, pri teh pesnikih oni temelj, na katerem zidajo svoje umotvore. Ni čudno, če se potem pesem po svoji vsebini upira zdravi

vi pameti in da večina ljudi, izvzemši one, ki drže Pegazovim jezdecem stremena, sploh ne razume in ne more razumeti, kakšne misli so v pesmih izražene.

Toda pustimo končno stvari, ki ne spadajo strogo pod naš naslov, in da avtor nove zbirke ne bo hud, oglejmo si vsaj približno njegovo delo, ki je po svoji vsebini in vodilnih mislih tako obsežno in globoko, da je na tem mestu nemogoče govoriti podrobno o njem. Zbirka je posvečena vsem sajastim bratom in sestram, ki umirajo na našem s krvjo omadeževanem planetu. Že te besede karakterizirajo pesnika kot misleca, ki išče v naši poeziji novih potov. Z njim pa je obenem že obsodil svoje delo na neuspeh dotlej, dokler nižji sloji naše družbe ne dosežejo višje kulturne stopnje. Ljudje, ki kupujejo z zlatom tudi duše in prodajalci teh duš seveda niso naklonjeni sajastim bratom in sestram, zlasti odkar so se nekateri izmed teh trpinov začeli zavedati, kaj so in kako ogrožen je njihov pomen na

zemlji. Kritiki so takoj sklenili, da je Seliškar »proletarski« pesnik, revolucionar, socialist in če bo še dolgo tako pel, da lahko postane celo komunist. Ne vem, če je ta sodba upravičena ali ne, sicer pa naziranje ljudi, ki imajo kurjo slepoto in vidijo samo to, kar leži pred nosom, ni bogve kako važno in odveč bi bilo prerokati se z njimi. Meni se zdi, da je Seliškar v prvi vrsti človek, ki pozna življenje v vseh njegovih variacijah, ki ima obsežno in docela realno svetovno naziranje in kot globoko čuteče bitje izraža svoje misli v lepi pesniški obliki. Nobena slovenska leposlovna ali znanstvena knjiga do danes še ni bila posvečena onim milijonom trpinov, ki na zemlji, na morju, v rudnikih in tvornicah, v dimu in šumu jeklenih posasti iz stoletja v stoletje kujejo kopljejo, oriejo, sejejo, predejo, ki kakor neumorne čebele delavke ustvarjajo s svojimi žiljavimi rokami vse, česar potrebuje človeštvo za obstoj na zemlji. Na ramah teh upognjenih, mračnih in pozabljenih trpi-

Zaloška cesta

obhaja danes zopet svojo črno obletnico. Najboljši spomin nanjo bi bil, če se danes vsi vprašamo, kaj smo storili od tistega časa do danes za to, da jo maščujemo in za vse čase v drugi obliki preprečimo. Človeku se mora gabit, ko bere v različnih »proletarskih« in »razrednobojnih« listih visoke tirade v počaščenje padlih žrtv, v takih listih, katerih zastopniki se z razbojniško reakcijo iz tistih in današnjih dni parijo v bratskem objemu na različnih visokih mestih. Spomniti se mora človek tudi na 18. marec, ko je slovenski proletarijat v svoji večini malo pred obletnico tisti razbojniški reakciji izrekel zapoved in ji dal možnost za nove vivisekcije na svojem telesu. Zaloški cesti bomo posvetili posebno »Naprejevo« številko »Majski list«, od katerega je za vsak razprodan izvod namenjen po 1 Din živim žrtvam na tej cesti padlih proletarcev in ki bo zato stal za toliko več. Danes 24. aprila 1923 se je spominjajmo vsak zase in sram naj bo tiste, ki jo je izdal.

Politične vesti.

+ V vladni krizi je novo samo to, da je dobil Pašić v soboto mandat za sestavo poslovne vlade. Drugače imajo vsi še vedno upanje, da pridejo vanje, klerikalci zato, ker upajo pri Radiću doseči milejše pogoje, demokraciji v zavesti da doprinesejo ogromno »žrtv«, če se vsedejo na mehke ministrske blazine.

+ »Glas svobode« glasilu »nezavisnih«, je izšlo. Natančnejšega ne vemo poročati, ker se nam ga boje poslati. Čujemo pa, da imenuje med drugim gospoda iz bivše SSDL »družbo za zagotavljanje mandatov«. To smo ji mi še prej rekli in samo to je čudež, da se razna nezavisna gospoda s svojim Lemežem na čelu v tej družbi na ljubljanskem magistratu še vedno dobro počuti. Dejanj, gospodje, na fraze vam ne bo dalo zavedno delavstvo niti ficka več!

+ »Komunizma smo siti, kruha nam dajte«, je na narodnosocialnem protestnem shodu zoper nameščenje inostranskih delavcev v naših podjetjih narahčlil neki bivši komunist našega prijatelja Žorgo. Mi pravimo, da je tisti delavec pravega komunizma prav toliko pojedel kolikor Žorga sam. Raznih zmešanc pa

nov je gradila zgodovina države, bile so se krvave bitke razvijale se je kultura in civilizacija, spreminjal se je zemljevid vseh delov sveta — in vendar jih niso opevali pesniki, čeprav so v primeri z njimi popolne ničle. Čemu? Ker so se odtrgali od zemlje in onih, ki jih oblačijo in jim služijo kruh, ki so se dvignili na krilih fantazije med oblake, objeli svoje punce in plešejo z njimi ter jim spletajo lavorove vence iz svojih duševnih bolečin. Seliškar ni tak in v tem oziru bi ga morala trezno misleča javnost pozdraviti kot pesnika, ki se je lotil težkega za naše pokolenje morda pretežkega dela. V njegovi zbirki zaman iščete sentimentalnih, naivnih in raznim gnilih bogovom posvečenih srčnih izlivov, on ni trubadur, ki brenka in poje pod oknom svoje ljubice, on ne vidi v hrušču nebeskega konja, njegova pesem zveni kakor novi zvonovi in kar je posebno važno — Seliškar ni zbežal na Pegazu od realnega, vsakdanjega, v sedanji dobi dokaj žalostnega življenja. (Dalje prih.)

je resnica, da se vsak človek kmalu preobije.

+ Še eden izmed možakarjev. Takoj po dr. Korošču je bil povabljen v avdienco h kralju in na tečno kosilce ljubljene slovenskega proletariata in še posebni ljubljene mnogih gospodov in konsumarskih kapacitet iz bivše SSDL — no, kdo? Gospod Tone Kristan. O njegovem obisku vedo samo to poročati, da je potem z bleščečim obrazom po Belgradu pripovedoval, da pride vojaška diktatura. Bog daj.

+ Mednarodni kongres socialističnih žen se bo vršil istočasno z mednarodnim kongresom socialističnih strank v Hamburgu v istem mestu in v istem poslopju. Kot začasen dnevni red veljajo te točke: Poročilo o razvoju ženskega delavskega gibanja v posameznih deželah in uspehi žen v zakonodajnih in upravnih zborih; naloge žen v socialističnem gibanju; organizacijska vprašanja. Udeležbo so doslej prijavile sodružice 12 držav, med njimi iz Jugoslavije, ki so predlagale skupno s švedskimi in holandskimi sodružicami k dnevnemu redu še točko o vzgoji mladine k mirovnemu nazoru kot glavno točko. Dnevni red se bo končno določil na predseji 19. maja. Prijave h kongresu kakor tudi vsa druga sporočila treba poslati na sodružico Adelo Poppovo na Dunaju, V. Rechte Wienzeile 97.

+ Madžarski krščeni Judje so predložili parlamentu sila reakcionaren zakon proti strokovnemu gibanju, ki se v ničemer ne razločuje s podobnimi določili v našem zakonu o »zaščiti« države. Predlog dopušča izprtje in stavko le v tem slučaju, če so bila pogajanja brezuspešna. Delavci v javnih obratih sploh ne smejo stavkati in dotične organizacije, ki bi stavko vseeno proglasile ali pa ki bi tako stavkovno gibanje podpirale, se kratkoma razpuste. Še druga reakcionarna določila vsebuje ta predlog. Socialistični poslanci so se uprli temu brezglavemu zakonu in stopli za njegovo odvrnitev v stik z naprednejšimi poslanci med opozicijo.

+ Stavka gorenještajerskih rudarjev je končana tudi za Steierregg, kjer so večraj povzeli delo.

+ Turinski klerikalni kongres je bil samo krinka, ki so si jo laški klerikalci sedaj sami potegnili z obraza. Če so na njem sprejeli sklepe, ki so proti sodelovanju s fašizmom, je njihov parlamentarni odbor sedaj skoro z vsemi glasovi odobril fašistovski režim, njegovo nameri glede odprave proporcionalnega volilnega reda in sodelovanje v vladi. Nov razkol v stranki smatrajo za neizogiben.

+ Bratje, ki poznajo brate. Tajnik laškega zunanega ministrstva je rekel v razgovoru z nekim časnikarjem, da more fašistovski vladi slediti le komunistična. Teror bi torej sledil terorju, enako enakemu. Pa bogve če ni laško ljudstvo že sedaj enega kakor drugega že sito, ali če ne bo še postalo, predno bi se utegnili za drugo odločiti.

+ Svoje nasilnosti nadaljujejo francoski in belgijski brezmožganci v Poruhruju. V zadnjem času so se vrgli zlasti na ropanje različnih blagajen, pri čemer so prizadeli posebno delavski fond. Še celo denar in proste vozovnice, ki so bile namenjene za potovanje delavskih otrok v inostranstvo so zaplenili v raznih schwarzwaldskih krajih in v Duisburgu. Čisto tako, kakor roparji za plotom, ki ne razločujejo več med mojim in tvojim.

+ Eden izmed lepili gospodov je orleanski kardinal in nadškof. Raznim nemškimi škofom, ki so protestirali proti poruhurski akciji — ker pri tem njihovo ime je nekoliko tpi — je naslovil pismo, v katerem pravi ta blagoslovljeni Kristusov namestnik, da delajo francosko-belgijski pirati čisto prav, da se poslužujejo le svoje pravice (pravice pesti najbrže) in da se nemškemu ljudstvu prav godi. Kaj je treba tukaj še pripombe! Blagoslovljeni nebeški izžemalci so pač polbratje grešnih posvetnih izžemalcev in druge brez drugih bi jih že davno vrag vzela.

+ Angleška spodnja zbornica je odklonila predlog za alkoholno prepoved z 236 proti 4 glasovom. Angleži so sicer samo proti nasilni prepovedi ker vedo, da nasilne odredbe, kakor so jih izdali v Ameriki, ne zaležejo mnogo vendar so si sami oziroma njihove stranke so krive, če bo na Angleškem še dalje vladal alkohol, ker so pre malo storile proti njemu. Saj smo zadnjič o tem pisali, da še celo socialistična stranka nima glede alkohola ostro fiksanega stališča.

Dva stvarna očitka.

II.

Drugi očitek je pa še bolj demagoško izrabljen nego prvi. Tiče se našega pokrajinskega tajništva, češ, da ima nered in da ne izvršuje sklepov.

Na kongresu je strankin tajnik zahteval, naj delegati povedo, če kdo kaj ve, česar tajništvo ni izvršilo, dasi je bilo sklenjeno, ali pa to, kar je izvršilo, pa je bilo drugače sklenjeno: pri tem je pa dodal, da morajo biti izvzete vse nemogoče stvari. Če naročite tajniku, naj preskrbi za to ali ono, mu morate dati za to potrebne ljudi, prostore, čas in denar. Če sklenete, naj preskrbi milijon kron, mu morate tudi povedati, kje naj jih izkoplje. To je jasno.

Na kongresu je bilo sklenjeno, da se mora objaviti strankina bilanca. Tajnik sam je bil zato. Povedal je pa tudi, zakaj bilance ni prinesel že razmožene na kongres, kakor jo je prinesel prejšnje leto. Poneje se je na izkazalo, da se niti v enem mesecu ne bo mogla objaviti razen če izdamo netočne številke. Z netočnimi bilancami pa ne bomo hodili na javnost, to prepuščamo drugim, naša bo netočna k večjemu brez naše vednosti.

Vsem je znano, da uprava »Napreja« l. 1921. še ni bila v strankinih rokah. Tajništvo je prineslo samo svojo bilanco in bilanco »Ljudskega glasu«, ki je takrat izhajal posebe. O Novem letu 1922. smo prevzemali »Napreje« brez bilance, upravnštvo na kongresu ni poročalo o »Napreju«. To je znano vsem. Tudi je znano, da je prejšnje osobje polagoma vse izstopilo iz uprave, niti eden izmed njih ni več niti strankin član, po veliki večini pa že tudi prej niso bili. Ker so pa strankini dohodki le počasi rasli, dohodki od gospodarskih organizacij pa so takoj popolnoma odpadli (še l. 1921. je prejel »Napreje« 490.000 K!), je razumljivo, da tajništvo ni moglo nastaviti novih moči, ampak dela vse posle tajništva in »Napreja« z osobjem, ki ga je manj, nego je bilo prej osobja samo pri »Napreju«. Že samo to dejstvo govori dovolj glasno za tišega, ki kaj razume.

Pri ljudeh, ki so bili v službi samo zaradi zaslužka, ne zaradi stvari, ki so šli ob uri domu, pa čeprav bi gorelo — se ni čuditi, da je v poslovnih knjigah

marsikaj nejasno tako, da nekatere stvari sploh nikdar ne bodo pojasnjene, nekatere pa še dozdej niso. Vsega tega pa nismo vedeli takoj prvi dan, zato smo od Novega leta 1922. začeli voditi po našem načinu račun za »Naprej« skupno s tajniškimi računi, bilanco za l. 1921., ki bi naj bila prva položka, smo pa mislili vložiti pozneje. Toda pozneje smo našli, da je treba vse pregledati in ugotoviti, če se vjema in pri tem smo n. pr. našli med dolžniki posamezne položke, o katerih so nam dolžniki dokazali, da so plačane. Če bi bili imeli človeka, ki bi mu izročili revizijo tega podrobnega dela, bi bili od jeseni 1922 do kongresa to delo lahko izvršili — toda pri nas se dela tako delo samo mimogrede, saj niti knjigovodje nimamo, ampak dela tudi knjigovodske posle človek, ki ima razen tega še pet raznih poslov, ki bi vsak zahteval celega moža. Torej je pač jasno, da se mora najprej izvršiti tekoče opravilo, da ne nastane nered še v naših računih, za pregledovanje starega pa se porabi le tuintam kak »prosti« čas.

Seveda smo za vsako tako položko prijeli tistega, ki je prejel denar. Ta ima na tudi pravico živeti, mora vršiti najprej svoje posle, in se torej lahko izgovarja, da nima časa, da bo o priliki prišel pregledati knjige in pojasniti pomoto. Taki slučajni so se s časom množili pojasnjen na niti prvi še ni. Končno se nismo smeli več dati voditi za nos, zato smo zagrozili; ko tudi to ni pomagalo, smo povedali vse strankinemu pravnemu zastopniku dr. Korunu (tako mislimo, da »Rdeči prapor« ne more reči, da ni vedel o tem). Ta je pa takat že počasi nehal biti naš pravni zastopnik, tako čaka zadeva še zdaj pojasnitve pojasnili jo bomo takoj, ko si bomo vzeli čas za to.

Vse to in podobno je torej znano dr. Korunu in tudi njegovemu prijatelju Svetku. Ta je tudi eden izmed tistih ki je nešteto krat požrtvovalne naše sodelavce klical v prosto naravo naj se ne ubijajo noč in dan v v zaduhlih prostorih, češ, kar ne more danes biti, bo pa jutri — in baš ta človek razširja potem »Rdečega prapora« in tudi drugače neokusno demagogijo da strankino tajništvo ne izvršuje sklepov ker še dozdej ni objavilo bilance. Pri tem je bil član načelstva in je zanjo odgovoren in mu nikdar nihče ni branil vsteti se k temu delu in izvršiti ga.

Zato trdimo, da je ta na prvi pogled stvarni očitke tudi gola demagogija prav tako, kakor če kdo kriči, da »Naprej« ni zanič, pri tem ga pa pozna in ve da je dober, samo njegovim prijateljem ne diši! Slabejši je ta, nego pa oni, ki »Naprej« kritizirajo — pa ga sploh ne poznajo.

Kdor ima dobro voljo, mu bo to pojasnilo dovolj. Kdor še česa ne razume, naj vpraša, vprašanje za pojasnilo ni nič napačnega. Toda nihče naj ne obsoja, dokler pregreška ne pozna.

Dnevne vesti.

O nedeljskem »Svobodnem« delegacijskem zboru bomo še poročali. Toliko za danes: Če bi ga ne bilo, bi bilo bolje ne samo za dezolatne finančne razmere našega proletariata, ampak za ugled »Svobode« same.

Velika eksplozija se je zgodila v kragujevskem topniškem zavodu. Ker delavcev slučajno ni bilo navzočih, ni bilo človeških žrtev, pač pa je gmotna škoda velika.

Izletnike v Vintgar opozarjamo, da je pot sicer prosta, da pa je okrajno glavarstvo v Radovljici most pri tovarni povišanja Vintgar do nadaljnjega za vsak promet z ozirom na javno varnost zaprlo, dokler se temeljito ne popravi. Izletnikom torej svetujemo, da se vrnejo zopet skozi solesko nazaj do Šuma ter se poslužijo za vrnitev na Bled poti preko Sv. Katarine in Zasipa ali pa se peljejo iz železniške postaje Dobrava z železnico na postajo Bled. Vlaki odhajajo iz postaje Dobrave v smeri proti Bledu ob 9.38 dopoldne in 2.17 popoldan.

Poštna uprava je ugotovila, da nalepljajo stranke na pisemske pošiljke dostikrat take znamke, ki so bile za frankiranje pošiljk že porabljene, ali pa znamke, ki so sestavljene iz več delov, ki so izrezane iz še nerabljenih dopisnic. Tako goljufivo frankiranje ni samo neveljavno, ampak je obenem prestopok zoper državni dohodarstveni zakon, ki predpisuje za tak prestopok kazen in zahteva, da naznani poštna uprava krivca finančni oblasti.

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja članom, da je prejelo planinske znake. Dobivajo se v osrednji pisarni za ceno 25 Din.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

Informacijski krožek se snide danes. v ponedeljek ob običajni uri.

Chemotechna. V Ljubljani, Mestni trg št. 10, se je otvoril laboratorij za izdelovanje kemičnih farmacevtskih in sorodnih produktov. Domačemu podjetju želimo najboljši uspeh.

Celje.

Izkoriščanja vajencev neče biti konec! Čevljarski mojster Gorenjak v Gosposki ulici je svojega vajenca pretepal ter ga zaposloval pri slabi hrani 10—12 ur dnevno, delati je moral tudi ob nedeljah. Na intervencijo strokovnega tajnika je odpustil pomočnika ker je govoril resnico kako grdo da g. Gorenjak ravna z njim. Pomočnik je tudi povedal, da je moral čevlje izdelovati s papirjem namesto »Brandsohlenov«. Ni čuda potem, da takim gospodom hiše rastejo delavci pa jetični umirajo. Čevljarski pomočniki pa še ne vidijo, da niso organizirani!

Maribor.

»Stražini« napadi na Orjuno, ki jih krije odgovorni urednik s svojim poslanškim mandatom so mariborske orjunaše pripravili do tega, da so zopet enkrat prekorčili meje dostojnosti. »Stražinega« urednika Golca, duhovnika in vojne invalida, ki se s svojo posušeno roko ne more braniti, je »Taborov« upravnik Rea na javni cesti pretepel. Takoj je — Reji priskočila cela četa orjunašev na pomoč, med njimi »Taborov« urednik Rehar. Radi nas se klerikalna in orjunaška gospoda med seboj lahko do zadnjega pobije in s svojo kulturnostjo oblati, med slovenskim ljudstvom bo na ta način še najprej izgubila kredit. Pravimo pa: Kakor je neznajčno, če pišeš o stvarih, ki jih nisi pripravljen pred vsakim forumom s svojo osebo zagovarjati in preklicati, če niso resnične, tako je neznajčno pobijati demagogijo namesto z močjo svojih duševnih razlogov s palico na — pohabljenega človeka.

Vestnik Svoboda.

Redni občni zbor šišenske »Svobode« se bo vršil dne 28. t. m. v »Zadružnem domu« (bivši nemški šoli) v Žibertovi ulici z običajnim dnevnim redom. Ker je »Svoboda« edina organizacija, ki skrbi za duševno izobrazbo delavstva, je udeležba vseh članov kakor tudi ostalih, ki jim je na srcu delavski dobrobit — dolžnost. — Odbor.

Po svetu.

Kako velika je vsota, ki jo mora Nemčija plačati? Londonska konferenca je sklenila, da mora plačati Nemčija vojne odškodnine 132 milijard zlatih mark. Ta svota odgovarja 52.000 ton zlata. Predstavljamo si, če bi Nemčija to plačala v zlatu, bi z njim napojila 5200 železniških tovornih vozov, na vsakem po 10.000 kg zlata. Po vsem svetu ni toliko izkopanega zlata, da bi ga mogli toliko skupaj spraviti. Če bi Nemčija hotela to vsoto plačati s papirnatimi bankovci po sedanjem valutnem kurzu nemške marke, bi morala plačati 734.000 milijard. Če bi se našla takšna tiskarna, ki bi imela prostora za 5000 tiskalnic, bi moralo teh 5000 tiskalnic celo leto delati noč in dan, da bi navedeno vsoto bankovcev po 10.000 mark natiskale. Toraj je plačilo v papirnatih bankovcih nemogoča. Plačilo v zlatu je fraza. In pri vseh teh dejstvih, so med našimi žurnali tudi taki, ki kriče, da se Nemčiji, to je nemškemu ljudstvu prav godi!

IZJAVA.

V nedeljo 8. aprila 1923 me je neki sodrug vprašal, zakaj ne odgovarjam na očitke, ki jih je priobčil na mojo osebo listič »radikalov« »Naša vas« tik pred volitvami poslancev v nar. skupščino, če so očitki resnični?

Jaz sem očitke sicer čital, a nisem jih smatral toliko vredne, da bi nanje reagiral, zlasti, ker sem imel utis, da jih piše politični mrtvec zgolj iz osebne mrznje do mene in stranke, h kateri jaz pripadam. Očital se mi je privaten greh, ki sicer ni greh, vendar je bil dobro sredstvo za politični »šlager«. Tožila me je neka uradnica, ker nisem pred meščanskim sodiščem priznal, da sem oče njenemu otroku, da bi plačeval »alimente« za dejanje drugih. Sodišču in »radikalnemu« dopisniku sem pa radevolje na razpolago, da me kot vojne invalida preiščejo, če sem takih učinkov sposoben. Pri tej priliki bom prišel vsaj do zopetnega nadpregleda in do pokojnine.

Alojzij Leskošek, vojni invalid.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZDRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITO.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

France je molčal.

»Poglej Rusijo,« je nadaljeval socialist-vojak. »Kaj pomaga, pridobiti socializem, ko se pa moraš vpreči v militaristični voz, če nočeš, da te povozí sovražni voz? Ti še nisi spregledal, to je vse; toda spregledati moraš. Kakšno upanje ima zdaj Rusija?«

»Nemški socialisti.«

»Kje so? Ali imajo kakšno moč? Vidiš, France, sprizniti se moramo z dejstvom, da je med nemškimi socialisti mnogo takih, ki niso nobeni revolucionarji — navadni političarji so in nič boljši od drugih. Pokazali so, da ne morejo rešiti Rusije in niti svoje domovine. Nemški socialisti ne smejo pričakovati, da bomo vso večnost čakali na nje. Preveč stane to čakanje.«

»Ampak,« se je namrdnil France, »mi zdaj delamo ravno to, kar smo prej očitali nemškim socialistom: prelevljamo se v patriote in podpiramo kapitalistično vlado, menda ne?«

»Kadar podpiraš vlado,« je razlagal Emil, moraš vedeti, kako jo podpiraš. Vsi poznamo napake naše vlade, vemo pa tudi to, da vlado lahko spremenimo vsak čas, čim se pripravimo. To je velika razlika med našo in nemško vlado. Prepričan sem, da nemško ljudstvo brne kajzerja s prestola kakor hitro ga natepemo in potem bo mogoče govoriti pametno z Nemci.«

Hodila sta molče nekaj korakov in France je poskušal, da se prilagodi novi ideji. Bile so nove misli — ne morda zato, da jih ne bi bil že slišal, ampak nove iz ust Nemca.

»Kaj pa tvoj oče?« je pretrgal France molk.

»Ostali je stari Forster. To je zame zelo težko; molčati moram, da ni večnega prepira v hiši. Star je, in nove ideje se ga težko primejo. Človek bi bil pričakoval, da takoj zagleda luč. Njegov oče je bil revolucionar; bil je v ječi v Dresdenu. Ali ti je kaj znana zgodovina Nemčije?«

»Ne.«

»Takrat so bili hudi boji. Nemško ljudstvo se je hotelo osvoboditi, toda vojaške čete so zadušile upor in vsi pravi revolucionarji so bili pregnani na tuje. Nekateri so šli v Ameriko in med temi je bil tudi moj ded. Ali njihovi otroci so pozabili na krivice, ki so se godile očetom — gledajo na Nemčijo iz daljave in mislijo o nji sentimentalno kakor je naslikana v povestih in pesmih: božičnodrevesna Nemčija. O sedanjí Nemčiji, ki je rastla z njimi, ne vedo ničesar — o Nemčiji železarskih in premogovnih kraljev, ki združuje vso pod-

lost fevdalizma z moderno znanostjo — zver z možgani inženirja!«

Emil se je potopil v misli. »Veš, France« je nadaljeval po kratkem molku, »vojna je zame razodetje, najstrašnejše razodetje, ki si ga moreš misliti. Tako je, kakor če bi ljubil žensko, pa ti zblazni pred tvojimi očmi ali se ti odkrije kot najgrša vlačuga. Tudi jaz sem verjel v božičnodrevesno Nemčijo; ljubil sem jo in se potegoval zanjo; nikakor nisem mogel verjeti listom, kar so pisali. In ko zdaj pogledam nazaj, vidim natančno, kako je moje mišljenje viselo v zanki, katero so vrgli nemški militaristi daleč čez morje v Ameriko in me prisilili, da sem mislil to, kar so oni hoteli. Morda grem predaleč. Čutim namreč, da se mi vedno bolj stidi vse, kar je nemškega. Moj oče je snoči pel neko staro nemško pesem, ki pravi, da se ni treba bati ljudi, ki pojejo, kajti hudobneži ne znajo peti. Takoj sem ga zafrknil rekoč: »Nemške čete so prepevale, ko so marširale v Belgijo!«

»O,« je vzkliknil France, misleč, da je morala Emilova opazka hudo zboliti starega Hermana Forsterja.

Mladi Forster se je bolešno nasmehnil.

»Rekel je, da sem znorel odkar sem oblekel rjavo uniformo. Resnica pa je, da so mi te misli že dolgo plesale v glavi in snoči so izbruhnile z vso silo na dan. Znal sem, da pridem pred naborno komisijo in moral sem se odločiti za eno ali drugo. Sklenil sem, da grem v vojno in po storjenem sklepu nisem mogel več čakati nabora. Stopil sem mahoma v armado.«

Emil je zopet umolknil za nekaj hipcev in nato je pogledal prijatelja.

»Kaj pa ti?«

Kremen je bil seveda pretrmoglav, izogibal se je nabornih komisij ko gadjega gnezda. Že je mislil vse natanko povedati Emilu, toda v skrajnem trenutku se je premislil. Emil je bil v uniformi; Emil je bil patriot in mogoče mu ne sme zaupati več kot socialistu!

»Niso me še dobili — ampak sigurno tudi nisem več kakor sem bil prej. To se pravi, vojak ne bi rad bil; — ne vem, če bi se pustil mikastiti kakor je mikastil vas oni oficir na trgu.«

Emil se je zasmejal.

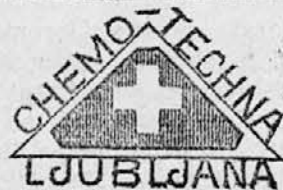
»Ali ne veš, da se mora vojak učiti?«

»Da, toda zato ni treba, da vas zmerja.«

»To ni nič. To je del igre — in nihče se ne briga. On vliva korajžo v nas — in to je, kar hočemo.«

Francetu je bilo to nekaj novega in ni znal, kako bi odgovoril. (Dalje prih.)

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Opera: V torek — »Rigoletto«, red E. V sredo — »Čarostrelec«, red C. v četrtek — »Nižava«. Gostovanje opernega baritonista g. Rudolfa Bukška, izven. V petek — »Gorenjski slavček«. Dijaška predstava po znižanih cenah. Začetek ob štirih popoldne, izven. V soboto — »Tosca«. Gostovanje, izven. — V nedeljo — »Janko in Metka«. Mladinska predstava. Začetek ob treh popoldne, izven. — Drama: V sredo — »Črešnjev

Mestni trg 12.

Kemični laboratorij
za izdelovanje dezinfekcijskih sredstev.

vrt«, red D. V četrtek — »Otok in Struga«, red E. V petek — »Črešnjev vrt«, red A. V soboto — »Hasanaginica«. Gostovanje g. Markovića, izven. V nedeljo — »Revizor«. Gostovanje g. Markovića, izven. V ponedeljek — »Črešnjev vrt«, red C.

NAROČAJTE »KRES«!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

! Za birmance !

Za dečke: velika izbira raznih ševijotov za obleke po nizkih cenah.
Za deklice: batisti in etamini v naj-novejših vzorcih, dalje nogavice, rokavice itd.

A. & E. Škabernè
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Za otroke:

oblekce, predpasniki, perilo, majice in druga oprema najceneje pri

A. Šinković nasl. K. Soss, Ljubljana
Mestni trg 19.

Andrej Jakil, tovarna kož in čevljev

d. d. Karlovac

naznanja, da je **dne 21. aprila otvorila v lastni hiši**
v Ljubljani, Poljanska cesta 13

trgovino čevljev na drobno

lastnega izdelka, ki je bogato založena z moškimi, ženskimi in otroškimi čevlji iz črnega in rujavega boksa v raznih fazonah, kakor tudi z delavskimi čevlji iz rujave kravje kože.

Solidno delo !**Nizke cene !**